

23.4.2024

STM131:00/2021
VN/28917/2021**2024/3 HTP-JAOSTON KOKOUKSEN PÖYTÄKIRJA 23.4.2024**

Aika 23.4.2024 klo 13.05-14.15

Paikka: Teams-etäkokous

Läsnä

Sirkku Saarikoski	STM, puheenjohtaja
Satu Auno	Etelä-Suomen avi, jäsen
Riitta Työläjäarvi	SAK, jäsen
Piia Taxell	TTL, jäsen
Jenni Uljas	Teollisuusliitto, jäsen
Auli Rytivaara	EK, jäsen
Mirva Ojala	Kemianteollisuus, jäsen
Pekka Suomela	Kaivosteollisuus ry, asiantuntija (klo 13.55 saakka)
Marjut Lumijärvi	Teollisuusliitto, asiantuntija (klo 13.55 saakka)
Tanja Ylitöyrä	STM, asiantuntijas sihteeri

1. Kokouksen avaus ja asialistan hyväksyminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen.

2. Hyväksytään edellisen kokouksen pöytäkirja

Edellisen kokouksen pöytäkirja hyväksyttiin.

3. Typen oksidien kaivospoikkeuksen jatkaminen

Suomela kertoi käyneensä typen oksidien raja-arvotilannetta läpi maanalaisten kaivosyhtiöiden kanssa. Osalla kaivoksista ei päästä raja-arvoihin lähinnä lastausvaiheessa. Lisäksi mittauslaitteistojen luotettavuudessa on ongelmia ja ylipäänsä toiminnassa on havaittu ongelmia useilla kaivoksilla. Toistaiseksi typpipitoisuusongelmaa ei pystytä ratkaisemaan uusien sähkökäyttöisten työkoneiden avulla. Kaivoksen ongelmallisten osien tuulettaminen on ratkaisu, kunhan ilmaa ei lämmitetä nestekaasulla. Ns. perän ajossa voi olla haasteellista saada uutta ilmaa.

Suomela kertoi, että kaivoksissa toivotaan siirtymäaikaa. Sähköistyminen on etenemässä, ja aika näyttää, ehtikö se riittävästi avuksi siirtymäajan puitteissa. Puheenjohtaja kertoi, että Saksa ja Espanja aikovat jatkaa siirtymäaikaa. Espanjassa siirtymäaika jatkuu 21.2.2026 saakka, siirtymäajan pituus on kytketty dieselpakokaasujen raja-arvon voimaantumiseen. Suomela totesi kaivosten toivovan vähintään samaa siirtymäaikaa kuin Espanjassa, ja mielellään vuoden 2026 loppuun saakka.

Lumijärvi kertoi, että ACSH:n kaivostoimintaan keskittyvässä työryhmässä mikään osapuoli ei ollut vastannut hänen kysymyksiinsä aiheesta. Espanjan osalta oli tieto, että pyrkivät pääsemään jatkoajasta yhteisymmärrykseen työmarkkinaosapuolten kanssa. Asiassa on jo ollut pitkä siirtymäaika, ja häntä ihmetyttää, että siirtymäaikaa tarvitaan vielä lisää.

Keskusteltiin kaivostyöstä ja eri aineille altistumisesta siellä. Suomela kertoi, että kaivoksissa tehdään ns. perä, josta malmia louhitaan. Tehdään reiät ja räjäytetään, lastataan kiveä matalalla etukuormaajalla, joka on

yleensä kauko-ohjattava, ja ajetaan sillä edestakaisin. Raitis ilma puserretaan tunnelin perään ns. rätiputkella. Jos raitista ilmaa ei saada riittävän kovalla paineella, aiheutuu ongelmia. Umpiperä aiheuttaa haasteen.

Lastausvaihe on hankalin, koska vaihe tapahtuu heti räjäytyksen jälkeen (haitallisten aineiden pitoisuuden salliessa, häkä, typen oksidit sekä happi) ja lisäksi käytettäessä dieselkäyttöistä kalustoa (sähkötoimiset vielä harvinaisia).

Päätettiin, että yritetään saada vielä lisätietoja ja palataan asiaan toukokuun kokouksessa.

4. Asbestidirektiivin täytäntöönpano; keskustelu erityisesti kaivoksia koskevista kysymyksistä

Puheenjohtaja kertoi, että asbestidirektiivi tulee panna kansallisesti täytäntöön 21.12.2025 mennessä. Direktiivissä on muutoksia myös kaivoksia koskien. Altistumisen raja-arvo tiukkenee yhteen kymmenesosaan siitä, mitä se on nykyään, ja se tulee voimaan vuoden 2025 lopulla. Kaivoksia koskee myös aiempaa pidemmälle menevä koulutusvaatimus mukaan lukien se, että koulutuksesta on annettava todistus. On ajateltu, että kaivosalan perustutkintoon voisi olla hyvä saada koulutuskokonaisuus asbestista ja muista altisteista.

Keskusteltiin koulutuksesta. Pidettiin hyvänä koulutuksen lisäämistä ja sinänsä myös sen sisällyttämistä kaivosalan ammattitutkintoon, mutta todettiin, että kaikki kaivoksille töihin menevät ja etenkin siellä jo työskentelevät eivät suorita koulutusta ammattitutkinnon osana, joten heidän osaltaan tarvitaan jokin muu ratkaisu. Nostettiin esiin, että koulutus olisi syytä olla kaikilla sellaisissa tehtävissä työskentelevillä, joissa voi altistua asbestille. Monissa infra- ym. maaperään liittyvän rakentamisen tehtävissä asbestialtistus saattaa olla mahdollinen, jos maaperässä juuri työskentelykohdassa sattuu olemaan asbestia. Esitettiin erilaisia näkökantoja siitä, voidaanko maaperän asbestipitoisuus selvittää ja onko mahdollista edellyttää kaikkien tällaisissa tehtävissä työskentelevien suorittavan uuden koulutuksen. Maaperän asbestipitoisuuden osalta toivottiin oltavan uudestaan yhteydessä geologian tutkimuskeskukseen. Suomela totesi, että tarvittaessa voidaan tehdä kaivoksille kysely koulutuksesta.

5. Muut asiat

Puheenjohtaja kertoi, että ASA-lain muutos tuli voimaan 1.4. Valtioneuvoston asetus raskaana olevien, äskettäin synnyttäneiden ja imettävien työntekijöiden suojelemisesta työssä vaaraa aiheuttavilta tekijöiltä ja valtioneuvoston asetus syöpäsairauden vaaraa aiheuttavista, perimää vaurioittavista ja lisääntymiselle vaarallisista tekijöistä työssä tulivat voimaan 5.4.

Puheenjohtaja kertoi, että lyijy- ja di-isosyanaattidirektiivi on julkaistu 19.3. Se on pantavan kansallisesti täytäntöön 9.4.2026 mennessä.

6. Seuraava kokous

Seuraava kokous pidetään ke 22.5. klo 13-15.

7. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 14.15.

Sirkku Saarikoski

puheenjohtaja

Tanja Ylitöyrä

sihteeri